

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.



Götheborgske

Spionen.

 Lördagen, den 15 Juli, 1769.

Då lantsejendomar falla i händer på för-
 möget folk, som ega nog Patriotiskt nit,
 at arbeta för efterkommanderne, och söka sit
 nöje förnämligast i sådane Landtmanna stor-
 verk, som en medellös almänhet icke kan åts-
 komma: då förtjena desse Proprietärer högsta
 tack och berömelse för första oförtrutna och
 rundeliga omkostningarne; och om de få les-
 wa några få år, plågar jorden sjelf sedan was-
 ra så tacksam, at de ej ängra mödan, haf-
 wa nyttan för penningarne, och nöjet aldeles
 på köpet. Landtmanna storverk äro hundra-
 de procent förädlade och upodlade åkrar, ån-
 gar, betes-hagar och träd-planteringar. Men
 däremot förwårskar man sig hos reella och
 tänkande hushållnings-sjullen ingen synnerlig
 heder, och hos framtiden söga tack med så-
 dane påkostningar, som tjena til bara flygtigt
 nöje, och ingen, eller åtminstone mot kostnaden
 icke svarande nytta; såsom lustgårdars an-
 lägg

gande, orangerier och dylikt, hwilka taga från de nyttigare jordens alster, gödset, arbetare och omsorg, samt blifwa för egendomen en börda at i framtiden underhålla; til at förtiga det wåra själar äro så danade, at de icke så mycket förlustas, där konsten waret altsför mycket bestålsam, som där naturen waret sjelf högst rådande, men konsten hånne allenast understödt.

Desse Reflexioner, både å den bättre och sämre sidan, kan man wist göra här omkring Göteborg, där stora och högstberömliga uppodlingar, på mindre än et halft seculo, gjordt orten dubbelt behageligare. Men wårt Sadesneslands högst trångande behof astringar en Patriot den önsknigen, at Herrar Proprietärerne, som hafwa stark nit och wäl pengar, inkränka sina lustgårdsarbeten i möjligaste mätton; men håldre, på Karla-wis odla, up de allestäds förekommande eländige parker, til dugeliga åkerfält, och ångar med en myckenhet reguliert planterade willa trån och häckar, då hela landt-egendomen woro en både nyttig och nögsam lustgård, som sjelfwa egen-nyttan i framtiden fingo, til första anlåg-garens heder, interesse wid at underhålla och föröka.

Trågårdar, då jag där med förstår en trakt med planterade goda frukt-trån, och inga andra betydande kostbara granlåter, kunna wisseligen så inrättas (hälst af inhemska trä-schofar, emedan

emedan de utifrån införskrefne äro så til rötterna och Kronorna slympade och kinkiga, at de ger na bli slyklingar så länge de lefwa), at de tillika äro ljustiga lustgårdar, och sin ägare så wäl som hela Riket gagnande. Utlänningarne föra ju alla år mycken frukt på os, som wi sjelfwe kunde upodla; och kunde altså icke tryta båtande affättning på allahanda friska, torfede, insyltade och på fler sätt handterade trä-frukter och bär-sorter.

Men hwad Köks-gårdar angår, så håller jag före, at förmögne Landthushållare, som hafwa råd, nit och tiltagsenhet nog, at sköta de före omtalte Landtmanna stor-werken, på åker, ång och träd-plantering; lårey, wid något grundelig öfverräkning på åtgående gödsel, arbetare samt dyra och sig sjelf bäst båtande Trögårdemästare, snart finna at köks-gårdar icke löna mödan widlyftigare anlägg och underhålla, än det man betarswar til sitt egna hushåll; då på kyporna kring frukt-trån nödiga fallater och grön-saker kunna fås. För låkra gommen må wäl och jordgubbar, sparris och meloner, m. m. följa med. Affälaning af köks-gårds-saker torde förmögne och Patriotiske Landthushållare heldre lemna åt fattigt folk, som til en myckenhet här ikring redan äro, och flere kunna ännu rymmas, där de ej hafwa mer än en sådan liten köks-gård hwardera at sköta, och draga sin föda af, hwilket är synd at hindra dem uti. Men skulle

någon tänka på stora exportationer af Löfs-
gårds-saker til Hamburg och andra utlände-
ska orter, som torde säkert löna mödan; så
woro det et wärdigt försök af förmögnare
Landthushållare *.

Kringsynt.

* Detta är insändt.

Stats Nyheter.

Utgångne äro Skepparne Edm. Morrisson
til Irland, Ewen Maybom til Madera med
fill, Peter Åkerstedt til England, James
Strong til Lieth, och W. Baker til Blickney,
med särn och bräder.

Kyrko-tidningar.

I Domkyrko-Församlingen födde 2 Gosse och
3 Flickobarn. Wigde Handelsmannen i Kongs-
backa Herr Daniel Gran och Jungfru Res-
becka Brinck. Döde 3 barn af feber och slag.

I Tyfka Församlingen födde 2 barn.

Framkommer til Catechismi-Förhör: Mån-
dagen Wallgatans Note. Tisdagen Kongs-
gatans Note. Onsdagen Kyrkogatans Note.
Torsdagen Drottningegatans Note.

Kundgörelser.

Den 8de nästkommande Augusti kommer
på denna Stadens Auktions-kamare at för-
säljas, Sillsalteriet på stora Aspholmen belä-
git, bredewid Elfsborgs fästning, och en mil
ifrån

ifrån Götheborg, bestående af 3ne saltnings-
 bodar, en 75 alnar lång, de 2ne öfrige 40 a 45
 alnar långa och 12 dito breda, 2ne rumliga
 uppmirade saltbodar, en stor uppmirad två-
 wånigs man-bygnad, med Tunnebindares-
 werkstäder i nedra wåningen och 11 in-
 redda wånings-rum i öfra, en dito bagares-
 stuga, et inrättat Frankoferi med 2ne immu-
 rade koppars-pannor. Detta salterie är på
 beqwämligaste sätt inrättadt med tillräckliga
 bryggor, jämte hamn för stora fartyg, och kan
 med beqwämlichkeit där saltas och förvaras
 15 a 20000 tunnor årligen. Grunden, hvar-
 på detta Sillsalterie är anlagdt, tillhörer Kro-
 nan, men medelst Kongl. Maj:ts Nädigste
 Privilegium lemnad til salteriesidkande.

Curatorerne af Herr Direct. M. Grubbs
 bo kundgöra härigenom, at de alla Tisdagar
 och Fredagars eftermiddagar, från Kl. 3 til 6,
 hafwa sammantråde uti Herr August Allströ-
 mers hus wid lilla torget; så at om någon
 af bemålte Directeur Grubbs Herrar Credi-
 torer, har något boet rörande at anmäla, be-
 hagade de sig på sagde dagar och ställe infinna.

För Herr Directeuren M. Grubbs Bor-
 genärers räkning, kommer den 27 Julii på
 Auktions-kamaren at försäljas, et parti topp-
 säcker och linwöl, 10 rullar Helsingss segelduf,
 och skeppet Carabellen Friederica, 36 laster,
 med Inventarium, och kan på strömmen beses.

Sfwenledes för bemålte Herr Direct. Bor-

genärers våkning, kommer på Auktions-Kamaren den 24 Augusti nästkommande, at försåljnas, en Herr Directuren Grubb tillhörig tomt, belägen på Spannemåls-gatan, i hörnet å norra sidan wid hamnen.

Emedan ej alla Herr Olof Kommels Herrar Creditorer wore tillsammans förleden Tisdags, så behagade bemålte Herrar samteligen nästa Tisdag, eller den 18 Julii sammanträda, uti lång-Kamaren på Rådhuset, at där fins imellan öfverlägga om några angelägenheter, då de uteblifwande få åtnöja sig hwad de närwarande besluta.

Den 27 innewarande Julii Kl. 10 föremiddagen, warder offentlig Auction på Auktions-Kamaren, til den måstbjudande försåldt, åtskillige bods och framwaror, silfwer, ten, Koppar, porcellain, järnsaker, sångs och lins Kläder, husgeräds-saker, och meubler m. m.

Nästkommande Onsdag, som är den 19 dennes, kommer genom Auction at utbudas, til lefwerants för Kongl. Gyllengranatska Regimentet härstädes, smärre monderings persedlar, bestående af Skor, Skjorter och stöflåttwåf, hwilken utbudning sker uti Högwagten på Stortorget, Klockan 9 föremiddagen.

Trenne stycken saltbodas äro lediga at nu genast tiltråda, uti Fru Zernstedts hamn i Masthugget, den som därtill är hägad, kan om hyran blifwa underrättad, där detta tryckes.

Hos Herr Johan Peter Berenberg, boende

de hos Herr Johan Hindrich Leydis, finnes til köps nyligen inkomna friska citroner, söta apelsiner, med mera.

Friskt Piemont- och Zelher-watten, som nyligen inkommit, samt peppar och pommerantsjer, finnes för billigaste priser til köps hos Herr Andreas Rinlof.

Skulle något Herrskap behöfwa en skicklig gärdsfogde, eller skrivare; på något sällsaleri, til nästkommande Michaelis; så gifwes om en sådan widare underrättelse på Tryckeriet.

Til nästkommande Torsdag eller den 20 Julii, hålles Auction, uti Urmakaren Johan Fogels hus och gård wid östra hamnen, på gull, silfwer, ten, koppar, malm, säng- och lin-fläder, Urmakare-werktyg, mans gång-fläder med mera, som ej så noga kan specificeras.

Den som har en tvåsitsig reservagn at sälja eller at uthyra til Stockholm och tillbaka, anmäler sig här på Tryckeriet.

Som Deconomiska Samlingar uti Staraborgs Lån af H. N. Staf äro under präs- sen, och några ark redan färdige, hwilka kunna beses på Stalbergiska Boktryckeriet; så emottages ännu pränumeration, med 1 Dal. Småt, i Stockholm hos Bokhandl. H. J. E. Holmsberg, och i Göteborg hos Bokhandl. och Bokb. H. J. Winberg, på detta arbete, som med det första blifwer färdigt, och kommer at bestå af följande 18 practiska Hushåls Under- rättelser: 1) Om Jordpårons plantering, nytta och bruk. 2) Beskrifning om Eketråns
Plan

Plantering af Ållon. 3) Huru Gran- Tall- och Björke-trån kunna planteras af frön. 4) Om fina Ållens rätta skötsel. 5) Om Präservativer och Botemedel för Boskaps-sjukan. 6) Om Trä-plantering på Kyrko-gårdar, med flera ställen. 7) Underrättelse om Bräntorfs-Mässar, och Torfs Skärande, samt des Ligning, då den torkas skal. 8) Underrättelse om Barktagning af Ek, til Garfveriernas nytta. 9) Huru Landsvägarna uti Länets böra förbättras, förmedelst stenbroars inrättande, och stenläggning på sidorne, jämte Träns plantering wid Landsvägarna. 10) Bot emot wattu-soten hos Fären. 11) Huru Lands-Culturen kan uti Länets uphjälpas. 12) Ytterligare om bästa sättet, at anlägga och förbättra Landsvägarna i Länets. 13) Om nyttan utaf Träskors brukande, jämte uträkning på besparing af låder. 14) Om Trä-wäggars reparande med kalk på björkeris, til husens mångdubla waragtighet och wärmans innehållande. 15) Beskrifning på et nytt sätt, at försärdiga stennuror af fullersten, &c. 16) Beskrifning och sätt, at göra Åker-diken under jorden. &c. 17) Beskrifning om Logg-sols anläggande af lera. Och 18) Beskrifning om Husbyggnader til Man och Ladugårdar af jord, ler, halm, och sand, &c.

Första arket, Andra Delen, af Handlingar imellan Herr Cahman och Herr Johnson, är från Stalbergska Boktryckeriet utkommet, och kostar 4 öre. S:mt.